Kinnitatud

Direktori käskkiri 1-2/12

08.10.2026

SAUE LASTEAED MIDRIMAA

ÕPPEKAVA

2026

Sisukord

1. LASTEAIA ERIPÄRA
2. LASTEAIA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID
3. LASTEAIA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTTED
4. LASTEAIA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE KORRALDUS
    4.1 Õppeaasta
    4.2 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine
    4.3 Projektõpe
    4.4 Õppe- ja kasvatustegevuse dokumenteerimine
5. ÕPI- JA KASVUKESKKONNA KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED
6. LAPSE ARENGU HINDAMINE
    6.1 Lapse arengu hindamise põhimõtted
    6.2 Lapse arengu hindamise meetodid
7. KAASAV HARIDUS
    7.1 Lapse individuaalse arengu eripära märkamine ja vajaliku toe korraldamine
    7.2 Lapse arengu hindamise süsteem
8. KOOSTÖÖ
    8.1. Lapsevanematega tehtava koostöö põhimõtted ja korraldus
    8.2. Koostöö lastega
    8.3. Rühmameeskonna koostöö
9. KOLMEAASTASE LAPSE JA KUUE- KUNI SEITSMEAASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED
10. KUUE- KUNI SEITSMEAASTASE LAPSE VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EELDATAVAD ARENGUTULEMUSED
    10.1 Valdkond Mina ja keskkond
    10.2 Valdkond Keel ja kõne
    10.3 Eesti keel teise keelena
    10.4 Valdkond Matemaatika
    10.5 Valdkond Kunst

10.6 Valdkond Muusika
10.7 Valdkond Liikumine
11. Õppekava uuendamine ja täiendamine.
LISAD:
LISA 1. Projektõppe pedagoogilise dokumenteerimise põhielemendid
LISA 2. IAJK
LISA 3. Üldtoe võimalused rühmas
LISA 4. Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti

SISSEJUHATUS

Õppekava on dokument, mis määrab kindlaks Saue lasteaia Midrimaa õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti. Lasteaia õppekava on koostatud riikliku õppekava alusel (https://www.riigiteataja.ee/akt/113082025001). Lasteaia direktor koostab koostöös õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega lasteaia õppekava ja selle muudatused ning kinnitab need, olles kuulanud ära hoolekogu arvamuse. Lasteaia õppekava avalikustatakse lasteaia veebilehel.

1. LASTEAIA ERIPÄRA

Saue lasteaed Midrimaa on kahes õppekohas paiknev lasteaed. Lasteaias on 24 rühma, Midrimaa majas (Koondise tn 23, Saue linn, Saue vald, Harju maakond) on 17 rühma ja Kadakamarja majas (Tule põik 9, Saue linn, Saue vald, Harju maakond) on avatud 7 rühma, millest 2 vähendatud laste arvuga rühmad.

Igapäevategevuste ja omavahelise suhtluskultuuri aluseks on alushariduse programmi "*Sa Suudad Seda"* põhimõtted. Lasteaed liitus programmiga 2018. aastal. Programmi eesmärk on toetada laste sotsiaal-emotsionaalsete oskuste kujunemist. Olulisteks aluspõhimõteteks on hea eneseregulatsioon, läbisaamine teistega, organiseeritus, püsivus ja enesekindlus. Programmi kaudu toetatakse laste, perede ja töötajate sotsiaal-emotsionaalset heaolu. Oluliseks peetakse väärtuspõhist koostööd kõikide koostööpartnerite vahel.

Kadakamarja maja liitus 2025. aastal Rohelise kooli programmiga ning 2026. aastal omistati esmakordselt ka roheline lipp. Tegemist on tervikliku keskkonnaharidusliku lähenemisega, mis seob õppeasutuse igapäevase tegevuse, juhtimise, õppe- ja kasvatustöö ning kogukondliku koostöö ühtseks tervikuks. Rohelise kooli põhimõtteid rakendades kujundatakse lasteaia tegevustes süsteemselt keskkonnateadlikku ja jätkusuutlikku mõtteviisi. See toetab laste kujunemist hoolivateks, vastutustundlikeks ja loodust väärtustavateks inimesteks, kes märkavad oma tegevuse mõju keskkonnale ning oskavad teha keskkonnasõbralikke valikuid.

Kõik lasteaia töötajad on kaasatud lasteaia arendustegevusse. Iga õpetaja ja abiõpetaja panustab vähemalt ühe töörühma tegevusse, võimaldades ühiselt kujundada ja arendada lasteaia igapäevaelu. Töörühmade kaudu korraldatakse lastele ja personalile erinevaid ühistegevusi, algatatakse projekte ning tehakse koostööd kogukonnaga. Tähelepanu pööratakse keskkonnateadlikkuse kujundamisele ja loodussõbralike väärtuste edendamisele laste, personali ja perede seas.

Koostöös kogukonna, valla haridusasutuste, lapsevanemate ja lasteaiaga luuakse lapsest lähtuv tegevuskultuur. Saue lasteaia lõpetanud laps on sotsiaal-emotsionaalses arengus eakohase küpsusega ning kooli läheb enesekindel, sõbralik, korralik, püsiv ja optimistlik õppija.

Visioon: Iga väike ja suur märkab, hoolib ja avastab maailma avatud südamega!

Missioon: Lasteaia missiooniks on hoida fookuses last, lähtuda nüüdisaegsest õpikäsitusest, võttes kõikide valdkondlike eesmärkide aluseks lapse arengulised vajadused.

Tunnuslause: Koos avastame tervet maailma!

2. LASTEAIA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

Lähtudes riiklikust õppekavast on õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk tagada lapse igakülgne ja järjepidev areng koostöös koduga.
Üldeesmärgist lähtuvalt toetatakse lapse üldoskuste ja valdkondlike oskuste kujunemist ning arengut, et luua kolme- kuni seitsmeaastase lapse puhul eeldused põhihariduse omandamiseks ja edasijõudmiseks igapäevaelus.

3. LASTEAIA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTTED

Õppe ja kasvatustegevuse läbiviimisel:

- selgitame välja lapse arengutaseme, millest lähtume tegevuste eesmärkide seadmisel ning tegevuste planeerimisel;
- tagame igale lapsele eduelamuse;
- toetame lapse loovust, huvi ja omaalgatust;
- loome turvalise, hooliva, kiusamisvaba ja koostöise õhkkonna;
- väärtustame demokraatlikke suhteid ning lugupidamist enda ja teiste suhtes;
- lõimime erinevaid valdkondi ja tegevusi, võimaldades vabamängu, katsetamist, liikumist, muusikat ja teisi aktiivset õppimist ning loovust toetavaid meetodeid nii individuaalsetes tegevustes kui ka grupis;
- väärtustame eesti kultuuritraditsioone ning arvestatame teiste kultuuride eripäraga;
- toetatame mitmekeelsest perest pärit lapse keelelist arengut mitme keele kasutajana ning märkame ja toetame last erinevates keelekasutusolukordades;
- kasutatame digitehnoloogia võimalusi õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks;
- lähtume igapäevases tegevuses *Sa Suudad Seda* programmi põhimõtetest.

- Kadakamarja majas toetame laste keskkonnateadlikkuse ja jätkusuutliku mõtteviisi kujunemist läbi igapäevaste praktiliste tegevuste, looduse uurimise, õuesõppe ning keskkonnateemaliste projektide.

Õppe- ja kasvatustegevust viivad lasteaias läbi õpetajad ja abiõpetajad, kelle põhiülesanne on toetada iga lapse arengut ja alushariduse omandamist. Õpetajal on õppe- ja kasvatustegevuses juhtiv ning abiõpetajal õpetajat abistav roll. Kõik Midrimaa töötajad panustavad lapse arengu toetamiseks ja tema potentsiaali parimaks avaldumiseks.

4. LASTEAIA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE KORRALDUS

4.1 Õppeaasta

Õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini. Personali puhkuste ja laste arvu vähenemise tõttu on juunis ja augustis avatud koondrühmad. Juulikuuks kõik rühmad suletakse ning avatakse suvine valverühm, kuhu saab laps koha lapsevanema avalduse alusel. Suveperioodil keskendub õppe- ja kasvatustegevus õpitu kordamisele ja kinnistamisele erinevate mängude ning igapäevaste tegevuste kaudu.

4.2 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

Õppe- ja kasvatustegevuse korralduse aluseks on Midrimaa lasteaia õppekava, mis lähtub „Alushariduse riiklikust õppekavast“.
Õppeaasta alguses koostatakse koostöös töörühmadega lasteaia üldine tegevuskava, mis määrab kogu maja aasta ühistegevused.

Kadakamarja majas koostatakse õppeaasta alguses lisaks üldisele tegevuskavale ka Rohelise kooli aasta tegevuskava.

Tegevuskavast lähtuvalt kavandavad rühmameeskonnad ja lastega töötavad spetsialistid oma tegevused. Rühma õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel tuginetakse projektõppe põhimõtetele. Tegevused toimuvad igapäevatoimingute, laste mängu ning kavandatud kui ka

spontaanselt tekkivate olukordade kaudu. Lastele luuakse võimalused tegutseda nii individuaalselt kui ka väikestes gruppides, toetades iseseisvust ja koostööoskuste kujunemist.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ning teemade valikul lähtutakse lapsest, lasteaia õppekavast, alushariduse alusväärtustest ja last ümbritsevast keskkonnast. Järgitakse põhimõtet „lähemalt kaugemale ja üksikult üldisemale“.

Kavandamine, rakendamine, hindamine ja arendamine on paindlik protsess, mis põhineb pedagoogilisel dokumenteerimisel. Dokumenteerimise käigus tehakse nähtavaks õppe- ja kasvatustegevuse seos õppekavaga, eesmärgid, tegevused, teemakäsitlus ning kokkuvõte eesmärkide saavutamisest, samuti õppimise protsess (kogemused, tegevused) ja laste kognitiivne potentsiaal (arutlusoskus, väljendatud seisukohad, teadmised).

Õppe- ja kasvatustegevuse toimumiskoha valikul lähtutakse tegevuste eesmärkidest, erinevate valdkondade lõimimisest, vajalike vahendite olemasolust ning personali kaasamisest.

Võimalusel toimub õppimine loomulikus keskkonnas. Tegevusteks kasutatakse kõiki lasteaia avatud ruume, õueala ning lähiümbrust, arvestades lasteaia eakohase päevakavaga.

Laste loomulikku mängu ja ettevõtlikkuse toetamiseks kujundatakse kasvukeskkond, mis soodustab iseseisvat tegutsemist ja avastamist. Toimuvad vabade valikute päevad, mil lapsed saavad ise otsustada, millistes lasteaia ruumides ja milliste tegevustega nad soovivad tegeleda. Vähemalt kord õppeaasta jooksul rakendatakse mänguasjavaba perioodi.

4.3 Projektõpe

Projektõpe on lapsest lähtuv, lõimitud ja uurimuslik õpikäsitus, mille keskmes on lapse huvid, kogemused ja aktiivne osalus õppeprotsessis. Projektõppe käigus käsitletakse teemasid terviklikult, seostades erinevaid õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi ning toetades lapse teadmiste ja oskuste kujunemist läbi praktilise tegevuse, uurimise ja koostöö.

Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, võimaldatakse teha valikuid ning julgustatakse tehtut analüüsima. Väärtustatakse lapse loovust, iseseisvust, omaalgatust ja ettevõtlikkust. Lapsega tegelevate täiskasvanute ülesanne on olla lapse arengu suunaja, toetaja ja juhendaja ning kujundada lapse arengut toetav keskkond.

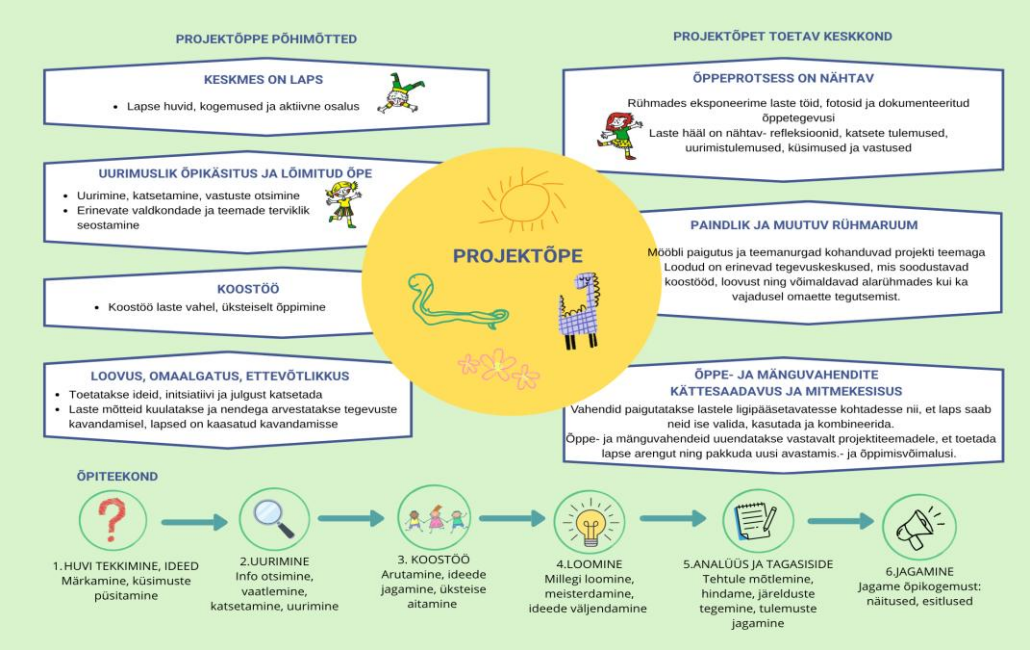
Projektõppe nähtavus keskkonnas

Rühma füüsiline keskkond toetab projektõppe läbiviimist. Rühmaruum on paindlik ja muutuv ning kohandatakse vastavalt käsitletavale teemale. See hõlmab nii mööbli paigutust kui ka teemanurkade kujundamist kui õppe-ja mänguvahendite valmistamist. Luuakse võimalused loovtegevusteks, mis toetavad laste aktiivset osalemist projektis ning ideede väljendamist erinevate vahendite abil.

Laste tööd ja õpiteekond tehakse nähtavaks:

- eksponeeritakse rühmaruumis ja koridorides laste töid ning enesereflektsioone,
- kogutakse laste joonistusi, meisterdusi ja kirjutisi, mis annavad ülevaate nende teadmistest ja mõtlemisest,
- talletatakse laste jutustusi, vestlusi, ideid, ennustusi ja arvamusi,
- tehakse süsteemseid vaatlusi ning dokumenteeritakse samal ajal laste arengut,
- dokumenteeritakse fotosid laste tegevustest, mängudest ja loomingust ning arutatakse neid koos lastega õpikogemuse mõtestamiseks.

Kogutud materjali analüüsitakse, et vajadusel kavandada lapsele individuaalset tuge. Projekti lõpus koostatakse näituseid ja stende, mis tutvustavad laste töid ja õpiteekonda.

4.4 Õppe- ja kasvatustegevuse dokumenteerimine

Midrimaal kavandatakse ja dokumenteeritakse õppetegevusi infosüsteemis ELIIS projekti kavandi alusel. Dokumenteerimine toimub kogu projekti vältel – alates teema kujunemisest ja uurimistegevuste algusest kuni projekti lõpetamiseni (vt LISA 1: Projektõppe pedagoogilise dokumenteerimise põhielemendid). Kavandisse tehakse regulaarselt sissekandeid.

Projekti kavandi kõik lahtrid täidetakse kirjeldavalt ja analüüsivalt. Midrimaa eripärast lähtuvalt tuuakse projekti kavandis lisaks välja:

- sotsiaal-emotsionaalsete oskuste õppe programmi (*Sa Suudad Seda*!) tegevused;
- robootika, kus toodud välja robootikavahendid ning kirjeldatud tegevused;
- õuesõpe ja rühmaruumist väljaspool toimuv õppe- ja kasvatustegevus (outdoor learning);
- Rohelise kooli programmi tegevused Kadakamarja majas.

Projektidevahelisel perioodil avatakse samuti projekti kavand, kuhu dokumenteeritakse igapäevategevused, sealhulgas:

- üldoskuste areng;
- laste mängu jälgimine ja analüüsimine;
- laste huvide, küsimuste, mängude ja kogemuste kaardistamine uue projekti planeerimiseks.

Teemade käsitlemist jälgitakse nii tegevuste planeerimise kui ka refleksiooni käigus. Projekti kavand on lõplikult täidetud hiljemalt kolme tööpäeva jooksul pärast projekti lõppu. Dokumenteerimise järjepidevust jälgib õppejuht.

Õppe- ja kasvatustegevuse päevik ja selle täitmine

Õppe- ja kasvatustegevuse igapäevaseks dokumenteerimiseks kasutatakse rühmapäevikut, mida täidetakse ELIIS keskkonnas rühma meeskonna liikmete poolt.

Rühmapäevik sisaldab iga päev:

- Projekti teemat,
- Hommikuringi, kus lisaks rutiinsetele tegvustele avatakse päeva teema, tuuakse välja liisusalmide, luuletuste nimed.
- Lõimitud tegevuste kirjeldust - *Mida tehti?*
- Analüüsi päeva tegevuste kohta - *Miks? Kuidas?*
- Mäng, mängu kirjeldus ja analüüs
- Päeviku sissekanded on korrektse-ametliku sõnastusega.

Lisaks:

- Rohelise kooli tegevusi Kadakamarja majas
- Õuesõppetegevusi (outdoor learning) vähemalt 1x nädalas
- Individuaalset tagasisidet lapse tegevusele, toimetulekule. Kirjeldatakse hinnanguvabalt lapse tegevusi, kujunenud olukordi ja käitumist.

Õppekäikude, teatrietenduste või õppeprogrammide puhul märgitakse päevikusse sündmuse täpne nimetus ja lühike sisukirjeldus.

Rühmapäevik võimaldab lapsevanematel saada ülevaadet lapse päevast ning tutvuda pildi- ja videomaterjalidega. Päevakirjeldus avaldatakse tööpäeva lõpus.

5. ÕPI- JA KASVUKESKKONNA KUJUNDAMISE PÕHIMÕTTED

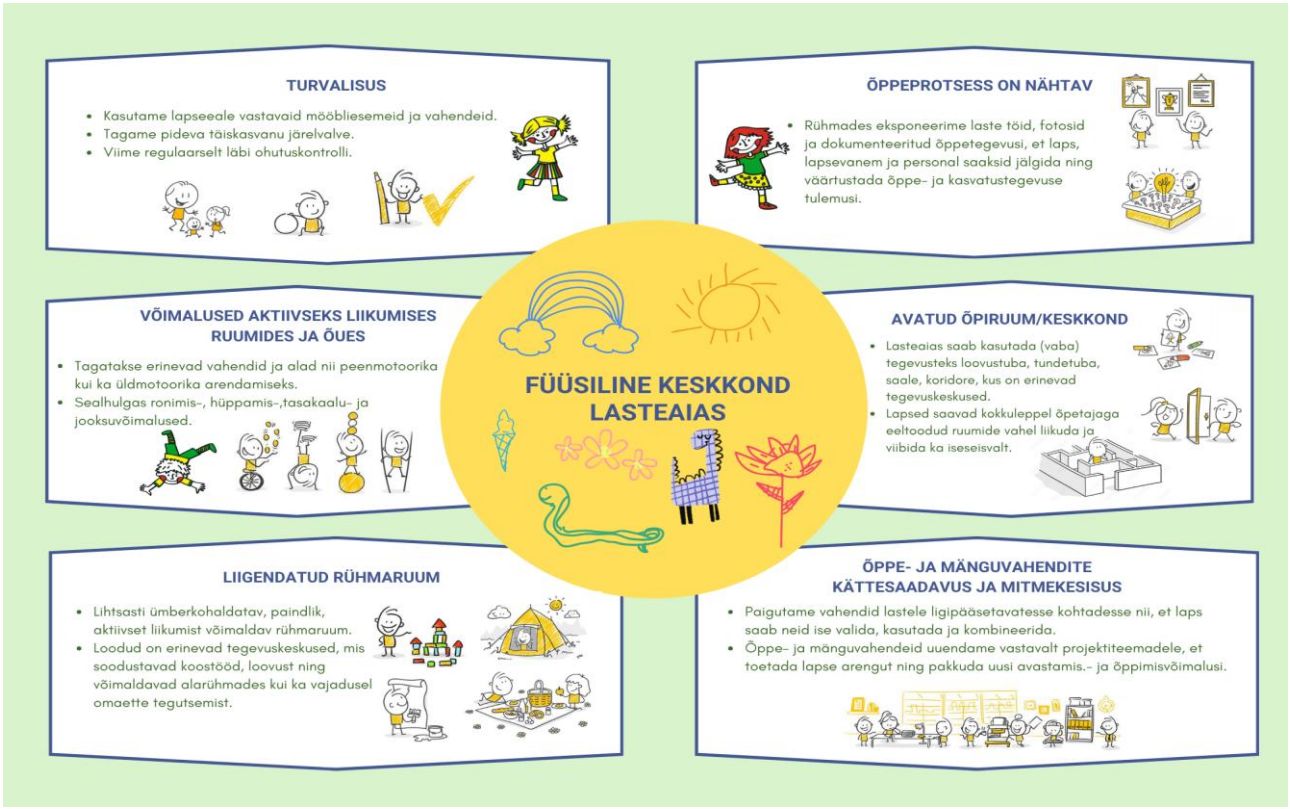
Õpi- ja kasvukeskkond on last ümbritseva vaimse, sotsiaalse, füüsilise ja digitaalse keskkonna kooslus, milles laps areneb ja õpib. Õpi- ja kasvukeskkond toetab lapse positiivse enesehinnangu kujunemist ja lapse arenemist iseseisvaks, algatusvõimeliseks ja aktiivseks õppijaks. Õpi- ja kasvukeskkond kannab alushariduse alusväärtusi.

Õpetaja loob õpi- ja kasvukeskkonna koostöös laste, abiõpetaja ja teiste töötajatega, kaasates vajadusel vanemaid. Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel lähtutakse laste vanusest ja vajadustest ning õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ja sisust.

Lapse jaoks on mäng ja mängukeskkond väga olulised, sest just mängu kaudu laps areneb, õpib ja avastab maailma. Nii loomulikud kui ka loodud keskkonnad pakuvad mitmekesiseid

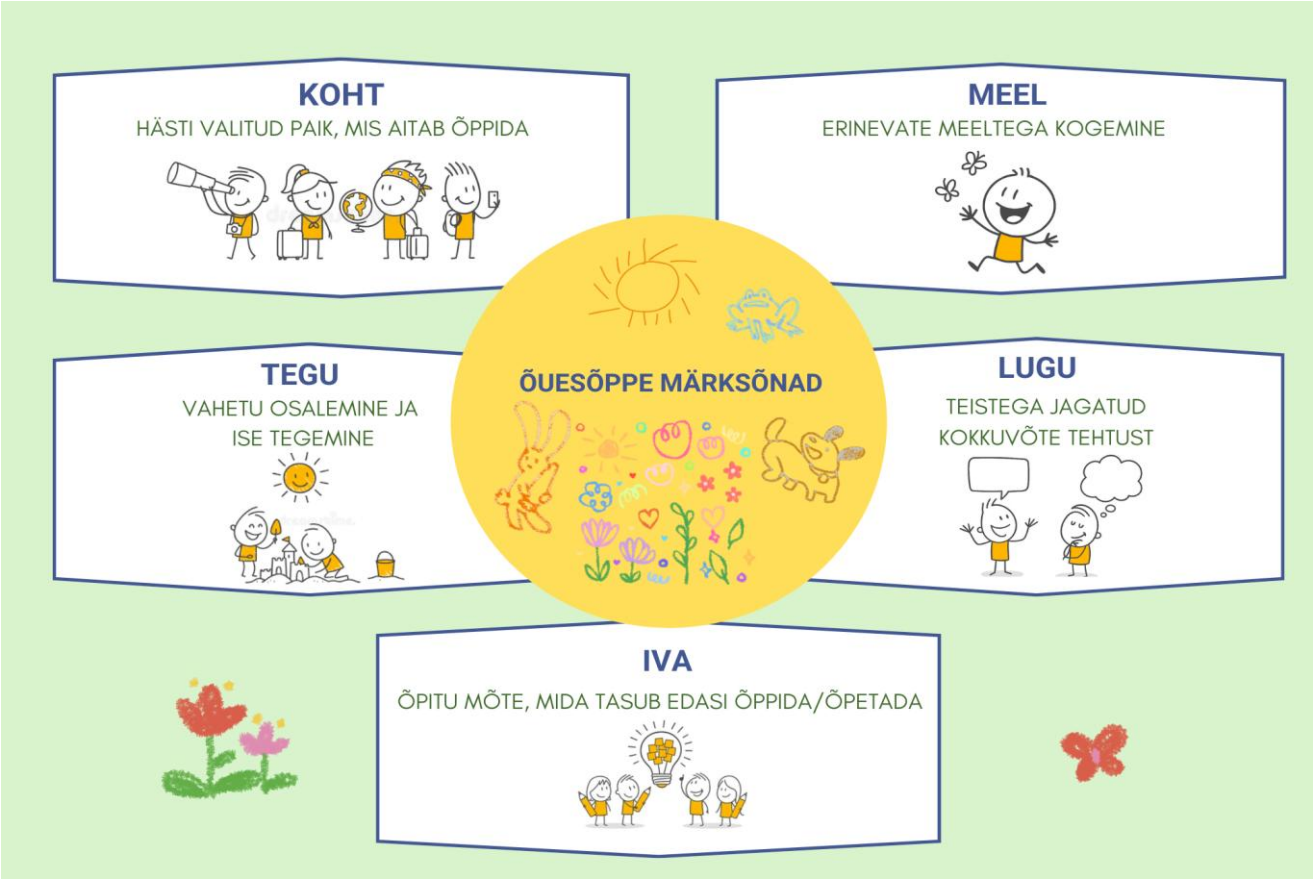
võimalusi tegutsemiseks, kogemuste saamiseks ja teadmiste omandamiseks. Laps õpib eelkõige kogemuse kaudu, mistõttu on oluline luua või kasutada keskkondi, kus tal on võimalik aktiivselt tegutseda ja õppida.

Lapse arengut toetab füüsiline keskkond, mis pakub võimalusi uurimiseks ja katsetamiseks, sotsiaalne keskkond, kus kujunevad suhted ja suhtlemisoskused, ning vaimne keskkond, mis toetab õppimist ja mõtlemise arengut. Arengut soodustav keskkond pakub lapsele erinevaid väljakutseid ning loob olukordi koostööks ja probleemide lahendamiseks. Selliseid võimalusi ei teki alati tavapärases sisekeskkonnas, mistõttu on oluline kasutada õppimiseks ka õuekeskkonda ja lähiümbrust.

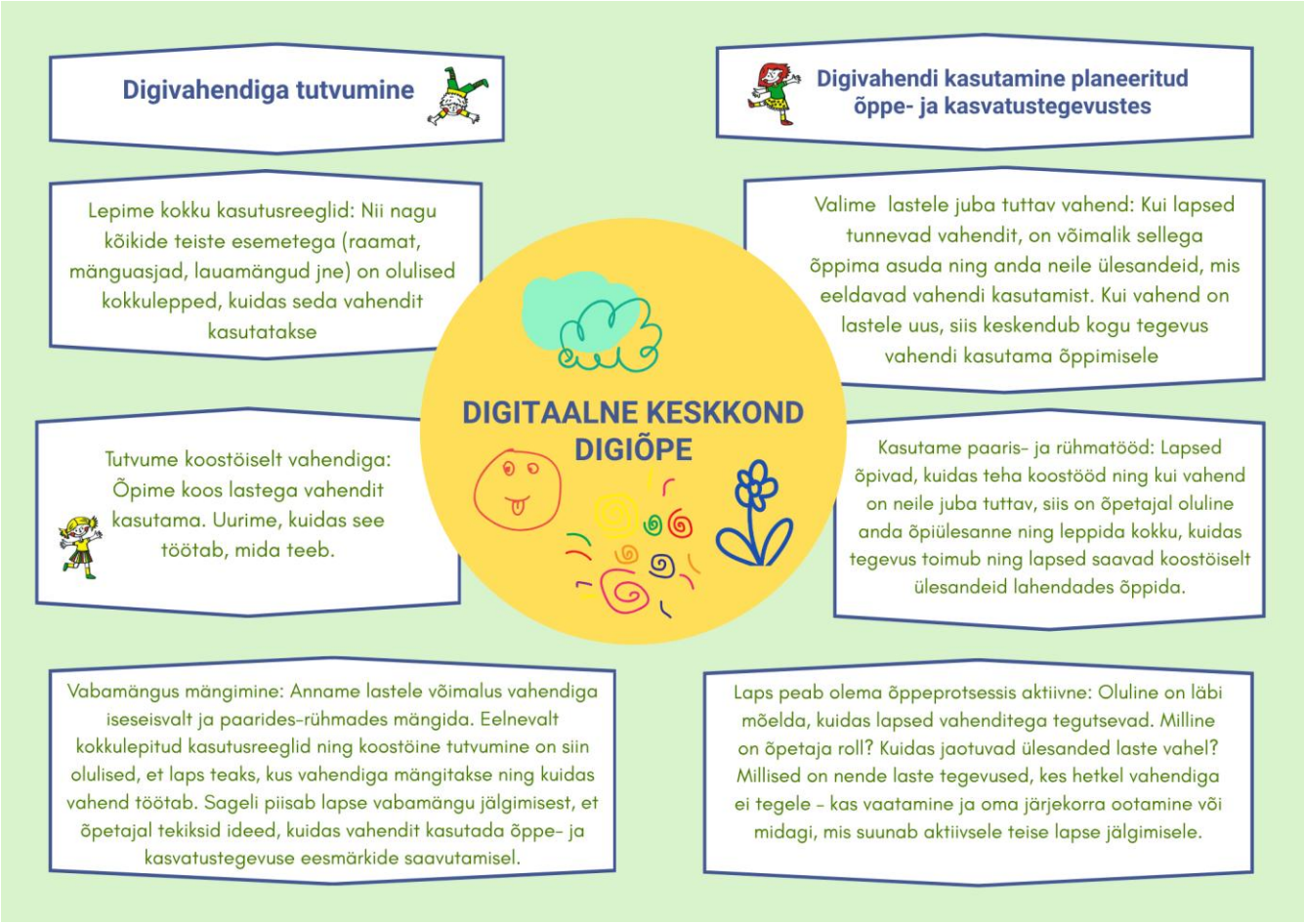

Õues õppimine võimaldab lapsel kogeda ümbritsevat maailma vahetult ja terviklikult. Õuesõpe on õppimine ehedas keskkonnas vahetu kogemise, ise tegemise ja kogetu jagamise kaudu. See hõlmab õppetegevusi, mis toimuvad väljaspool rühmaruumi, looduses või muudes avatud keskkondades (muuseumid, turud, kunsti- ja kultuurikeskused, raamatukogud, kohalikud ettevõtted, mänguväljakud jm) ning toetab kogemuste omandamist, teemade lõimimist ning inimese ja looduse vahelise sideme kujunemist.

Digitehnoloogia kasutamisel lasteaia õppe- ja kasvatustegevustes on oluline mõista lapse arengutaset, et kavandada eakohased tegevused ja seada realistlikud eesmärgid. Digiseadmete kasutamine õppetegevuses nõuab täiskasvanult teadlikku ja kriitilist lähenemist. Selleks, et lapsed tegutseksid aktiivselt, turvaliselt, teeksid koostööd ja kasutaksid digiseadmeid mõtestatult (nt oma teadmiste ja oskuste arendamiseks), tuleb kujundada õppimist toetav keskkond.

Lasteaia digiõpe keskendub peamiselt robootika tegevustele; tahvelarvuteid kasutatakse vajadusel täiendava vahendina robootikategevuste laiendamiseks; mõnes rühmas on kasutusel ka interaktiivne tahvel, mille abil toetatakse laste teadmiste omandamist läbi mänguliste õppeprogrammide ning arendatakse lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuse eeldusi. Digivahendeid kasutatakse alati juhendatult - õpetaja suunab, arutleb ja toetab lapse aktiivset osalemist.

6. LAPSE ARENGU HINDAMINE

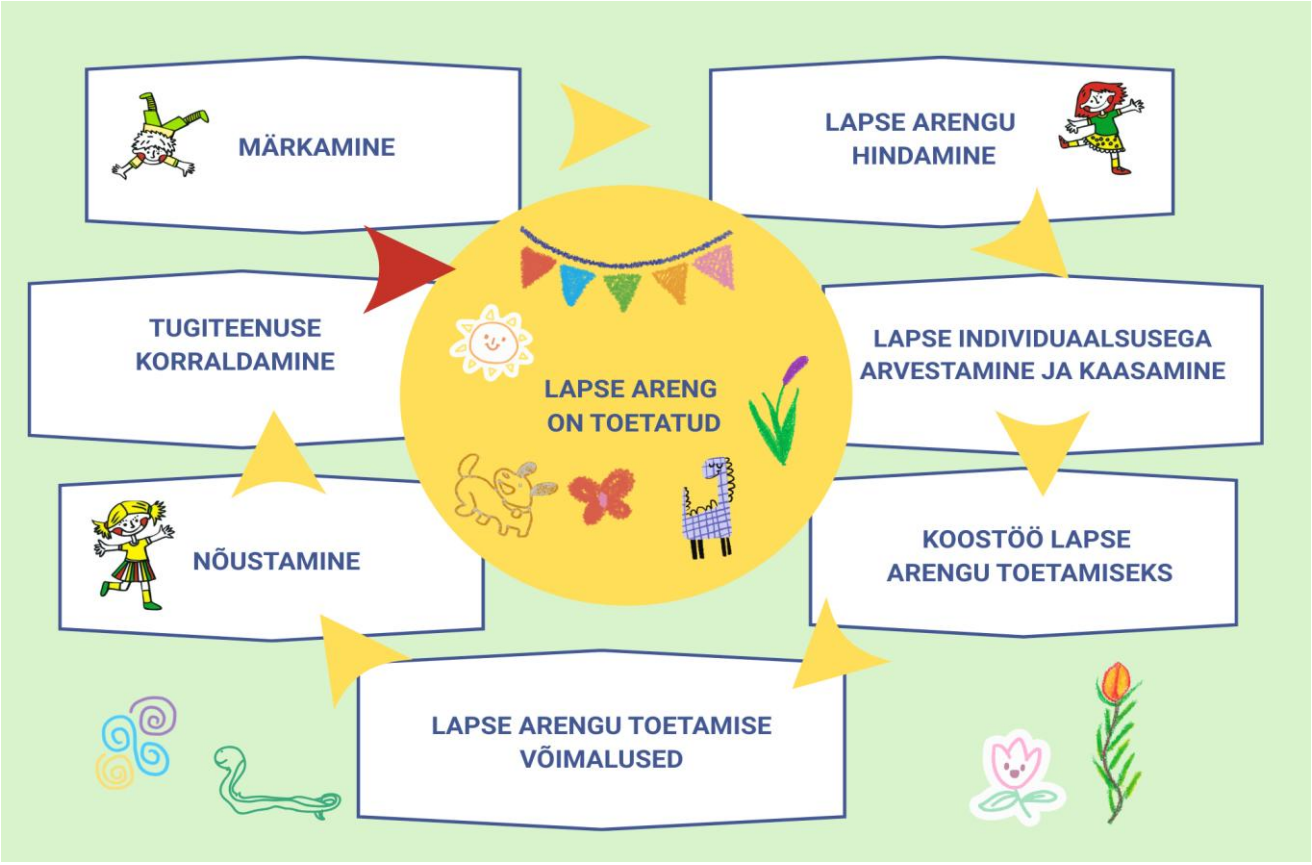
Lapse arengu hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, lapsele vajaliku toe väljaselgitamiseks, arengu ja positiivse enesehinnangu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks. Lasteaias on oluline arvestada iga lapse arengu ning toevajadustega ning pakkuda vajalikku tuge. Et tagada lapsest lähtuva õpi- ja kasvukeskkonna kujundamine ja lapse individuaalsusega arvestamine, on vajalik koostöö lapse ja vanemaga.

6.1 Lapse arengu hindamise põhimõtted

Lapse arengu hindamine on süsteemne protsess, mis toetab arengulise eripäraga lapse varajast märkamist, õigeaegset sekkumist ja lapsele sobiliku toe tagamist ja lapsevanema nõustamist. (VT LISA 2: Arengu hindamise süsteem).

Laste arengut toetavad lisaks igapäevasele rühmas toimuvale tegevusele järgmised tugispetsialistid: logopeed, eripedagoog, sotsiaalpedagoog, psühholoog, tugiteenuste koordineerija.

Lapse arengu jälgimisel ja hindamisel on oluline ka välja selgitada lapse huvid ja andekus, et neid õppe- ja kasvatustegevuses toetada ja arendada. Lapse, kelle kodune keel ei ole eesti keel, toetatakse vajadusel eraldi eesti keele arengu toetamiseks mõeldud tegevuste kaudu.
Eesti keele oskuse kujunemise toetamisel ja õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse lapse arengutaset ning vanust.

6.2 Lapse arengu hindamise meetodid

Õpetajad teevad lapse kohta regulaarselt märkmeid tuginedes tähelepanekutele mängus, õppetegevustes, suhtlemisel ja igapäevatoimingutes. Igapäevane tagasiside antakse lapsevanemale suuliselt ja ELIIS-is.

Enamlevinud hindamisvahendid lasteaias on: vaatlus, vestlus, lapse arengumapp, küsitlus/intervjuu, 5-aastase lapse arengu hindamise e-vahend LAHE, arengu jälgimise mäng, koolivalmiduse hindamine.

➔ Lapse arengu hindamise läbiviimine:

- 2-3 ja 3-4 aastaste laste peredega viiakse esimese õppeaasta alguses läbi tutvumisvestlus.
- 2-3 ja 3-4 aastaseid võimaliku tugiteenuse vajadusega lapsi nimekirja kohanemise perioodil ei lisata, va nõustamiskeskuse otsuse või meditsiinilise tõendi olemasolul.
- Kõigile lastele avatakse ELIIS-is individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK).
- 5-6 aastaste lastega viiakse läbi LAHE test, mille tulemused lisatakse ELIIS-i lapse (pildid ja dokumendid) alla
- 6-7 aastastel lastel täidetakse koolivalmiduskaart

INDIVIDUAALSE ARENGU JÄLGIMISE KAART (IAJK)

Lapse arengu dünaamika on kirjeldatud lapse individuaalse arengu jälgimise kaardil (LISA 2: IAJK) ELIIS-i keskkonnas. IAJK täidetakse kõikide laste kohta vähemalt 1 kord õppeaasta jooksul (kevadel). Eritoe ja tõhustatud toe korral täidetakse kaart 2 korda õppeaasta jooksul (sügisel ja kevadel). Lapse arengu kokkuvõtte koostamisel lähtutakse varasematest arengu hindamise tulemustest ning kirjeldatakse lapse arengut tema hetkeseisust lähtuvalt. Kokkuvõttes tuuakse välja lapse tugevused, edusammud ja arengukohad. Sõnastus on lapsekeskne ning arvestab lapse individuaalset arengut ja vajadusi.

Kui arengu hindamise tulemusena ilmneb lapse täiendava toe vajadus, kirjeldatakse see arengu kokkuvõttes selgelt ning tuuakse välja lapse toetamiseks vajalikud edasised sammud.

Kokkuvõtte koostamisse kaasatakse kõik lapsega igapäevaselt tegelevad õpetajad, abiõpetajad ja tugispetsialistid, et tagada lapse arengust terviklik ülevaade.

ARENGUMAPP

Arengumappi täidetakse kogu lapse lasteaias viibitud aja jooksul. Arengumappi kogutakse õpetaja valikul lapse arengudünaamikat kirjeldavaid materjale. Arengumapp võib olla nii digitaalne kui paberkandjal.

ARENGUMÄNG

Arengumäng viiakse läbi kõigi koolieelikutega. Arengumängul on olemas täpne korralduslik juhis, läbiviimise sisu üle (ülesanded, lahendus) otsustab rühm. Arengumängu on soovituslik teha maksimaalselt kaks korda kogu lasteaia aja jooksul ja mitte kahel järjestikusel aastal.
Arengumängu võib läbi viia ka varem ehk kevade alguses. Arengumängu järgselt toimub vanematega soovi korral vestlus. Lapsevanematega arenguvestluste läbiviimise aluseks on lapse arengu hindamise tulemused.

KOOLIVALMIDUSKAART

Lasteaia lõpetamisel täidetakse lapse koolikülpsust kaardistav Saue valla ühtlustatud koolivalmiduse kaart, millel kajastatakse lapse üldoskuste areng, vaimne areng, füüsiline areng, lapsele osutatud eritoe andmed, kokkuvõte koolivalmidusest, arengu tugevad ja arendamist vajavad küljed.

Kõik lapse arengut kirjeldavad dokumendid täidetakse veebikeskkonnas ELIIS ning avalikustatakse vanemale õppeaasta lõpus peale dokumendi lõplikku täitmist. Rühmaõpetajate ja erispetsialistide koostöös koostatud koolivalmiduskaardi kinnitab lasteaia esindaja/direktor. Kinnitatud koolivalmiduskaart avalikustatakse lapsevanemale veebikeskkonnas ELIIS. Peale seda laetakse ELIIS-ist koolivalmiduskaardid Saue valla haridusteenuste haldamise süsteemi ARNO. Kui laps asub õppima väljaspool Saue valda asuvasse kooli, teavitab lapsevanem sellest direktorit ning direktor saadab digiallkirjastatud koolivalmiduskaardi lapsevanema e-posti aadressile.

7. KAASAV HARIDUS

Saue lasteaias Midrimaa lähtutakse õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest, mille kohaselt osaleb laps õppe- ja kasvatustegevuses suurema osa ajast koos kõigi teiste lastega ja oma rühmameeskonna liikmete juhendamisel.

Lapse individuaalsest vajadusest lähtudes korraldatakse lapsele õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös võimetekohane õpe ja vajalik tugi.

7.1 Lapse individuaalse arengu eripära märkamine ja vajaliku toe korraldamine

Lapse toevajaduse esmaseks märkajaks on rühmameeskond.

Kui laps vajab õpieesmärkide saavutamiseks mõnes valdkonnas rohkem tähelepanu, kohandusi või juhendamist, pakutakse lapsele üldist tuge rühmas.

Igal õppeaastal selgitatakse kõikides rühmades välja üld-, tõhustatud või eritoe vajadusega lapsed.

Tugipetsialistid esitavad nimekirjad tugiteenuste koordinaatorile. Toevajadusega laste nimekirja kinnitab direktor käskkirjaga.

ÜLDTUGI toetab lapse arengut tavapärases rühmakontekstis. Üldine tugi kujutab endast õpetaja pakutavat individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialisti teenust ja vajaduse korral õpet individuaalselt või alarühmas. Vajadusel saab õpetaja paluda abi ja nõustamist tugispetsialistilt. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja vanema nõusolekul rakendab lasteaed tõhustatud tuge või erituge. (VT LISA 3: Üldtoe võimalused rühmas)

TÕHUSTATUD TUGI

Kui lasteaia tagatud üldine tugi ei anna lapse arenguks soovitud tulemusi, teeb tugiteenuste koordineerija vanemale ettepaneku pöörduda koolivälise nõustamismeeskonna poole tõhustatud toe või eritoe rakendamise vajaduse väljaselgitamiseks. Koolivälise nõustamismeeskonna soovitus ei ole tõhustatud toe või eritoe rakendamisel nõutav, kui lapsel on diagnoositud mõni igal ööpäeval või ööpäev läbi kõrvalabi vajadust põhjustav terviseseisund või tuvastatud puude raskusaste.

Koolivälise nõustamismeeskonna soovitus kantakse hariduse infosüsteemi pärast seda, kui vanem on andnud nõusoleku soovitust rakendada. Nõusolek esitatakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

ERITUGE saab soovitada kooliväline nõustamiskomisjon.

Erituge rakendatakse lapsele, kes oma arengu eripära tõttu vajab:

1) mitut tugispetsialisti teenust;

2) kohandusi mitmes valdkonnas (spetsiifiline õppe- ja kasvatustegevuse korraldus, keskkond, metoodika või spetsiifilised vahendid).

3) pidevat individuaalset lisatuge rühmas või õpet kuni kuue lapsega rühmas.

Vähemalt korra õppeaastas ja siis, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppemas, hindab tugiteenuste koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb direktorile ettepanekud edasiseks tegevuseks.

Väikerühm

Eritoe vajadustega laps saab võimalusel nõustamiskomisjoni otsusega ja vanema kirjaliku avalduse alusel koha väikerühma.

Kokkuleppel vanemaga võib teha lapse individuaalse arengu toetamiseks kohandusi õppe- ja kasvatustegevuse sisus ja korralduses ning õpi- ja kasvukeskkonnas.

Lasteaias on üks väikerühm, teistes rühmades vähendatakse suurema toevajadusega laste rühmaga liitumisel võimalusel laste arvu rühmas, arvestatakse, et üks tõhustatud toevajadusega laps täidab kolm kohta.

7.2 Lapse arengu hindamise süsteem

INDIVIDUAALNE ARENDUSKAVA (IAK)

Individuaalne arenduskava (IAK) on lapsele ühes või mitmes valdkonnas kavandatud õppekava, milles on ära toodud lapse arengutaseme kirjeldus, kavandatava perioodi üldeesmärk, arendatavad valdkonnad ja nende sisu (oskused). IAK on kokkulepe vanema ja lasteaia vahel ning vormistatud kui eraldi dokument.

IAK sobib vajaduse korral rakendada igas rühmatüübis, eelkõige keerulisemate erivajaduste korral, lapse arengut toetav meeskond võib olla erineva suurusega (võimalusel ja vajadusel kaasatud ka lasteaia-välised spetsialistid).

1. IAK koostatakse kõigile väiksema rühma tingimustes õppivatele lastele ja koolivälise nõustamiskomisjoni vastava otsuse korral. Tõhustatud tuge saavatale lastele koostatakse IAK vajaduse ilmnemisel.
2. IAK avab eripedagoog ning IAK täidetakse rühmaõpetajate ja tugimeeskonna koostöös.

IAK-d tutvustatakse seejärel lapsevanemale ning tegevused kooskõlastatakse.

3. Kord poolaastas kutsutakse meeskond ja lapsevanemad aruteluks kokku, kus vaadatakse üle lapse edusammud ja omandatud oskused. Planeeritakse edasine arendustegevus koostöös lapsevanemaga.
4. Õppeaasta lõpul esitavad tugispetsialistid tegevuste kokkuvõte ja toimub ümarlaud rakendatud tegevuste tõhususe hindamiseks ja edasiste sammude planeerimiseks.

8. KOOSTÖÖ

8.1. Lapsevanematega tehtava koostöö põhimõtted ja korraldus

Lasteaia töötajad ning vanem teevad koostööd lapse arengu ja tervise toetamiseks. Koostöö põhineb vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisesse ja läbiviimisesse kaasatakse võimalusel vanemaid. Õpetaja ning vanem vahetavad regulaarselt informatsiooni lapse arengust, õppimisest ja tervisest ning vanem on kaasatud lapse arengut puudutavate otsuste tegemisse ja nende rakendamisse. Õpetaja ja tugiteenuste koordineerija loovad omavahelises koostöös vanemale võimalused saada tuge ja nõu lapse arengu toetamise küsimustes.

Peamised koostöökohad

- Lapse kohanemine – tutvumisvestlused, päevane tagasiside, kohanemisperioodi planeerimine.
- Arenguvestlused – õpetaja koostab vähemalt üks kord õppeaastas lapse arengust kirjaliku kokkuvõtte ning vajadusel viib lapse arengu toetamiseks vanemaga läbi arenguvestluse.
- Sügisestel koosolekutel tutvustab rühmameeskond õppe- ja kasvatustegevuste korraldust ning läbiviimist, tutvustatakse päevakava, õppe eesmärke ja metoodikat, lapse arengu hindamist.
- Lastevanemate kool.
- Ühisüritused ja tähtpäevad – lapse ja pere kaasamine lasteaia ellu.
- Tagasiside andmine ja küsimine – õpetaja jagab lapse päeva kohta infot ning kuulab vanema vaatenurka ja küsimusi.
- Üldine info on leitav Midrimaa kodulehelt (https://sauemidrimaa.ee/ või https://kadakamarjalasteaed.ee/) ning igapäeva suhtlus või infovahetus toimub lasteaedade infosüsteemis eliis.ee, igal rühmal on e-posti aadress ja rühmatelefon.
- Vanemate kaasamine ürituste korraldamisse, läbiviimisse, rühmaprojektidesse, avatud uste päevadel osalemine.
- Lapsevanemal võimalus osaleda rahulolu- ja tagasisideküsitlustes.
- Osalus ja kaasamine otsustusprotsessidesse läbi hoolekogu.

Tõhus koostöö lapsevanematega loob lasteaias keskonna, mis toetab lapse arengut, turvatunnet ja õpimotivatsiooni. Kui suhtlus on avatud, usalduslik ja austav, saavad kõik osapooled – laps, vanem ja õpetaja – tunda end väärtustatuna ning vastutus lapse heaolu eest jaguneb loomulikult ja tulemuslikult.

8.2. Koostöö lastega

Midrimaa majas tegutseb laste nõukoda, mille kutsub kokku direktor. Laste nõukotta kuuluvad 5-6 ja 6-7 aastaste rühmade laste poolt valitud esindajad. Nõukoda koguneb neli korda aastas.

Lapsed on kaasatud lasteaia arendusprotsessi ja väärtuste loomisesse. Lapsed saavad kaasa rääkida igapäevaelu küsimustes.

Kadakamarja majas tegutseb Rohelise kooli laste töörühm, mille kutsub kokku õppejuht. Läbi töörühma on lapsed aktiivselt kaasatud lasteaia igapäevasesse keskkonnahoidu puudutavatesse ettevõtmistesse, planeerimisprotsessi. Lisaks on lapsed kaasatud personali töörühmade tegevustesse. Lapsed on kaasatud aruteludesse ja tegevuste läbiviimisse. Tegevus on eelnevalt laste süstemaatiliseks kaasamiseks töörühma poolt mõtestatult planeeritud.

Hommikuringis on võimalus kõigil lastel teha valikuid ja avaldada arvamust päeva sündmuste ning tegevuste osas.

Projekti kavandamisel arvestatakse laste ideede ja mõtetega. Lastel on võimalus harjutada demokraatia põhimõtetel tuginevat otsustamist ja käitumist.

8.3. Rühmameeskonna koostöö

Lapsest lähtuvas tegevuskultuuris väärtustavad rühmameeskonnad koostööd ja ühist pingutust. Midrimaal töötavad professionaalsed ja ennastjuhtivad töötajad, kes tuginevad oma tegevustes lasteaia arengukavas kokkulepitud väärtustele. Koostöös kavandatakse, viiakse läbi ja analüüsitakse õppetegevusi ja projekte, lepitakse kokku ühised kasvatus- ja käitumispõhimõtted, teadvustatakse iga töötaja ülesanded, roll ja vastutus erinevates töösituatsioonides. Ühiselt jälgitakse ja analüüsitakse laste arengut**.** Lapse arengu ja heaoluga seotud tähelepanekuid, kokkuvõtteid ja tagasisidet käsitletakse konfidentsiaalselt ning jagatakse lapsevanemaga individuaalselt, kokkulepitud viisil ja sobivas keskkonnas. Tagasiside on lapse arengut toetav, eesmärgistatud ja lugupidav ning põhineb rühmameeskonna ühistel tähelepanekutel ja kokkulepetel.

Rühmameeskond viib koostöö edendamiseks läbi eesmärgistatud koosolenguid vähemalt 4x aastas, vestluse kokkulepped protokollitakse. Arutelude teemad ja koostatud memod on ELIIS keskkonnas meeskonnale leitavad.

9. KOLMEAASTASE LAPSE JA KUUE- KUNI SEITSMEAASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

9.1 Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus ja loomulik õppimisviis. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, harjutab ning rakendab uusi oskusi, õpib suhtlema ja koostööd tegema ning sobival viisil enda tundeid ja soove väljendama. Lapse juhitud mäng suurendab usaldust, uudishimu, õpetab probleemide lahendamist ja arendab sõnavara. Mängimine toetab ja tugevdab omavahelist suhtlust. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel:

3aastane laps:

1) suudab väikeses grupis mängule keskenduda;
2) kasutab mängides loovalt erinevaid vahendeid;
3) jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut;
4) sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut;
5) kutsub kaaslasi oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga;
6) suhtub heatahtlikult kaaslaste mängu;
7) suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.

6-7 aastane laps:

1) suudab mängule keskenduda;
2) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid;
3) rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi;
4) näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust;
5) algatab mänge ja arendab mängu sisu;
6) täidab mängudes erinevaid rolle;
7) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
8) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
9) tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.

9.2 Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskus on oskus tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskus on lapse suutlikkus oma tunnetusprotsesse õppimise eesmärgil kasutada – hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

3 aastane laps:

1) tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega;
2) suudab huvipakkuvale tegevusele vastavalt oma arengutasemele keskenduda;
3) mõistab lihtsamat kõnet;
4) valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara;
5) väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses;
6) suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele;
7) oskab leida võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid;
8) oskab objekte ühe tunnuse alusel rühmitada;
9) suudab järgida lihtsat juhist;
10) oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.

6-7 aastane laps:

1) suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda;
2) saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
3) suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhist või korraldust;
4) esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada;
5) oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada;
6) saab aru lihtsamatest seostest, tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
7) kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades;
8) kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.

9.3 Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsed oskused on oskused teistega suhelda, tajuda iseennast ja kaaslasi, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda koostoimet võimaldavatest eetilistest tõekspidamistest.

3 aastane laps:

1) oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada;
2) on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada;
3) osaleb täiskasvanuga ühistegevustes;
4) saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest;
5) loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos;
6) jagab mõnikord asju ka teistega;
7) algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust;
8) oskab väljendada oma vajadusi ja soove.

6-7 aastane laps:

1) tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda:
2) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
3) oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi;
4) teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi;
5) järgib kokkulepitud reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
6) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
7) osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides;
8) suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

9.4 Eneseregulatsiooni oskused

Eneseregulatsiooni oskused on oskused, mis võimaldavad suunata oma tähelepanu, kasutada töömälu, pidurdada hetkeimpulsse ning kavandada oma käitumist vastavalt olukorrale. Eneseregulatsiooni oskused võimaldavad lapsel olukordadele paindlikult reageerida, erinevaid seoseid märgata ja lahendusi leida.

3 aastane laps:

1) tuleb toime vanematest eemalolekuga;

2) tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga;
3) suudab täiskasvanu toel lühikest aega soovitut edasi lükata ja oma käitumist pidurdada;
4) suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega;
5) saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega;
6) paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.

6-7 aastane laps:

1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada;
2) kavandab, algatab ja korraldab mänge ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni;
3) suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda;
4) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
5) oskab täiskasvanu toel vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi;
6) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.

10. KUUE- KUNI SEITSMEAASTASE LAPSE VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EELDATAVAD ARENGUTULEMUSED

10.1 Valdkond Mina ja keskkond

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

1) toetada last iseenda ja ümbritseva keskkonna tundma õppimisel ja mõistmisel
2) suunata last ümbritsevat keskkonda mängu ja igapäevatoimingute kaudu märkama, uurima ja kogema;
3) suunata last küsimusi esitama, probleeme püstitama, teemakohaselt arutlema, vastuseid leidma ning märgatust ja kogetust järeldusi tegema;
4) suunata last keskkonda hoidvalt ja turvaliselt käituma ning materjale ja vahendeid säästlikult kasutama;
5) suunata last keskkonda, enda ja kaaslaste kultuuri ja traditsioone ning tervist väärtustama;

6) suunata last märkama ja mõistma sotsiaalse keskkonna, loodus-, tehis ning digikeskkonna erinevusi.

6-7 aastane laps:

1) oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid;
2) oskab nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest erinevad privaatsed kehaosad teistest;
3) oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
4) oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid;
5) oskab nimetada Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi;
6) saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid;
7) oskab ebameeldivates või ebaturvalistes olukordades turvaliselt käituda ning vajadusel abi kutsuda;
8) oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida;
9) oskab selgitada, mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist;
10) oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid;
11) märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt;
12) tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust;
13) oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites;
14) oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaaegadest;
15) oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega;
16) oskab liikluses ohutult käituda;
17) oskab kirjeldada, tervisliku ja mitmekesine toitumise põhimõtteid ning teab, miks need on olulised tervise hoidmisel;
18) oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel;
19) oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine;

20) oskab selgitada raha otstarvet;
21) teab digitehnoloogia ja interneti turvalise ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas;
22) oskab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada ning juhtida lihtsamaid robootikaseadmeid.

10.2 Valdkond Keel ja kõne

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

1) luua lapsele võimalused keelt kuulata ja aktiivselt kasutada õppe- ja kasvatustegevustes ja igapäevatoimingutes, arvestades lapse keeleoskuse taset ja vanust;
2) luua lapsele võimalusi eesti keele, oma emakeele ja teiste keelte ning kultuuridega tutvumiseks;
3) pöörata tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele kasutades miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi, liikumist ja näitlikke vahendeid;
4) suunata last õpitut kordama erinevates kontekstides, olukordades ja suhtlussituatsioonides, sealhulgas väljaspool lastehoidu ja lasteaeda;
5) õpetada last suhtlemisel keele- ja kõnevahendeid kasutama;
6) suunata last ettelugemise, raamatu illustratsioonide vaatamise, jutustamise, dramatiseerimise, joonistamise, oma raamatute koostamise kaudu kirjandust mõistma ja hindama;
7) toetada lapse lugemishuvi ja lugemis- ning kirjutamisvalmiduse kujunemist žanriliselt mitmekesiste ja pildirikaste raamatute ettelugemise ning õppe- ja mänguvahendite, sealhulgas meediumide ja digivahendite kasutamise kaudu;
8) toetada lapse huvi ja väärtushinnangute kujunemist suulise ja kirjaliku kultuuripärandi kaudu.

6-7 aastane laps:

1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;

2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;

3) oskab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;

4) oskab jutustada pildi, kuuldud teksti või oma kogemuse alusel, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma ja teiste tegelaste tundeid;

5) kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;

6) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;

7) oskab oma kõnes ning etteöeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid;

8) tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu;

9) oskab kirjutada 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähtedega;

10) teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

10.3 Eesti keel teise keelena

6-7 aastane eesti keelt teise keelena kõnelev laps:

1) mõistab tuttaval teemal ja igapäevasuhtluses kasutatavat eesti keelset kõnet;
2) tunneb ära ja mõistab õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnu ja keelelisi konstruktsioone ning kasutab neid oma kõnes;
3) saab aru õpitud sõnavara piires korraldusest, mis on vajadusel žesti või viipega toetatud, ja toimib vastavalt;
4) saab aru lihtsast küsimusest ning vastab õpitud sõnavara ja grammatiliste konstruktsioonide piires;
5) kasutab kõnes sobivaid eestikeelseid viisakusväljendeid;
6) suudab korrata võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud erineva häälikupikkusega sõnu;
7) tunneb eesti keele tähestikku, suudab kokku lugeda 1–2-silbilisi sõnu;
8) oskab kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähtedega;
9) teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

10.4 Valdkond Matemaatika

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

1) suunata last matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes märkama, ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama, esemeid järjestama, rühmitama ja loendama ning nähtuste ja esemete maailma korrastama ja kujundama;
2) suunata last ajas ja ümbritsevas keskkonnas orienteeruma ning vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks kasutama;
3) seostada mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunata last nende tegevuste käigus kasutama erinevaid aistinguid – kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
4) toetada lapse üldistamisoskuse kujunemist ja erinevate mõistete omandamist läbi objektide sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise.

6- 7 aastane laps:

1) oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse, arvestades samaaegselt kahte tunnust;
2) oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid *rohkem, vähem, võrdselt*;
3) oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
4) oskab liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke + , –, =;
5) oskab koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
6) oskab järjestada kuni viite eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
7) oskab kasutada õigesti mõisteid *eile, täna, homme, enne, praegu, varem-hiljem, noorem-vanem*;
8) orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes – all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal;
9) oskab määrata kellaaega täistundides;
10) oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaaegu õiges järjestuses;
11) oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva;

12) teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
13) oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nöör vms);
14) tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada;
15) märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.

10.5 Valdkond Kunst

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

1) luua lapsele võimalused kogeda elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada end visuaalselt;
2) toetada lapse loovat eneseväljendust, katsetamist ja lahenduste leidmist;
3) luua lapsele võimalused erinevate materjalidega tutvumiseks, nende tunnetamiseks ning omaduste tundma õppimiseks ja kasutamiseks, kombineerides olemasolevaid oskusi uutega;
4) luua lapsele võimalused esteetilise kunsti, visuaalse kultuuri ja kultuuripärandi kogemiseks;
5) seostada mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud kunstiga, suunata last nende tegevuste käigus kasutama erinevaid aistinguid – kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut.

6- 7 aastane laps:

1) oskab leida ümbritseva vaatlemisel detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil;
2) oskab mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutlusvõimet;
3) kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt;
4) oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle;
5) oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist kunstitööd;
6) vaatleb kunstiteoseid ja oskab kogetust vestelda;

7) kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel;

8) oskab luua digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).

10.6 Valdkond Muusika

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

1) luua lapsele võimalused tunda rõõmu laulmisest, liikumisest, muusika kuulamisest, pillimängust ja ühisest musitseerimisest;
2) julgustada last kasutama oma kujutlusvõimet musitseerimisel, muusikast vestlemisel ning muusikalisel liikumisel, toetada last oma mõtete ja tunnete väljendamisel läbi muusikalise tegevuse;
3) luua lapsele võimalused erinevate muusikaliste väljendusvormide ja pärimusliku muusika kogemiseks;
4) tutvustada lapsele Eesti muusikalist pärandit.

6-7 aastane laps:

1) oskab laulda eakohaseid laule kaaslastega ja üksi;
2) suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada
3) eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
4) oskab mängida eakohastel pillidel õpitud lauludele, riimidele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge üksi ja koos kaaslastega;
5) oskab liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule;.
6) oskab tantsida eakohaseid tantse üksi ja koos kaaslastega;
7) oskab väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.

10.7 Valdkond Liikumine

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on:

1) luua lapsele tingimused ja võimaldada aktiivset tegutsemist üksi ja rühmas, et laps tunneks rõõmu igapäevasest liikumisest erinevates keskkondades ja tingimustes;
2) rikastada lapse tegevusvõimalusi erinevate arendavate liikumistegevustega;
3) suunata lapse üld- ja peenmotoorika, põhiliikumiste ja kehaliste võimete arengut läbi erinevate liikumistegevuste, spordialade ja tantsu;
4) suunata last igapäevastes käelistes tegevustes ja harjutuste sooritamisel kasutama mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses domineerivat kätt;
5) tagada lapse liikumisoskuste ja kehaliste võimete arengut igapäevaste liikumist nõudvate tegevuste (näiteks matkade, vaba aja mängude, jalutuskäikude) ja juhendatud eakohaste liikumistegevuste kaudu.

6- 7 aastane laps:

1) suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele;
2) peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid;
3) sooritab põhiliikumisi pingevabalt nii, et liigutused on koordineeritud;
4) oskab sooritada osavust, vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi;
5) suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
6) oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi ette näidata;
7) oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi;
8) oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
9) oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid;
10) oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mänge;
11) oskab nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.

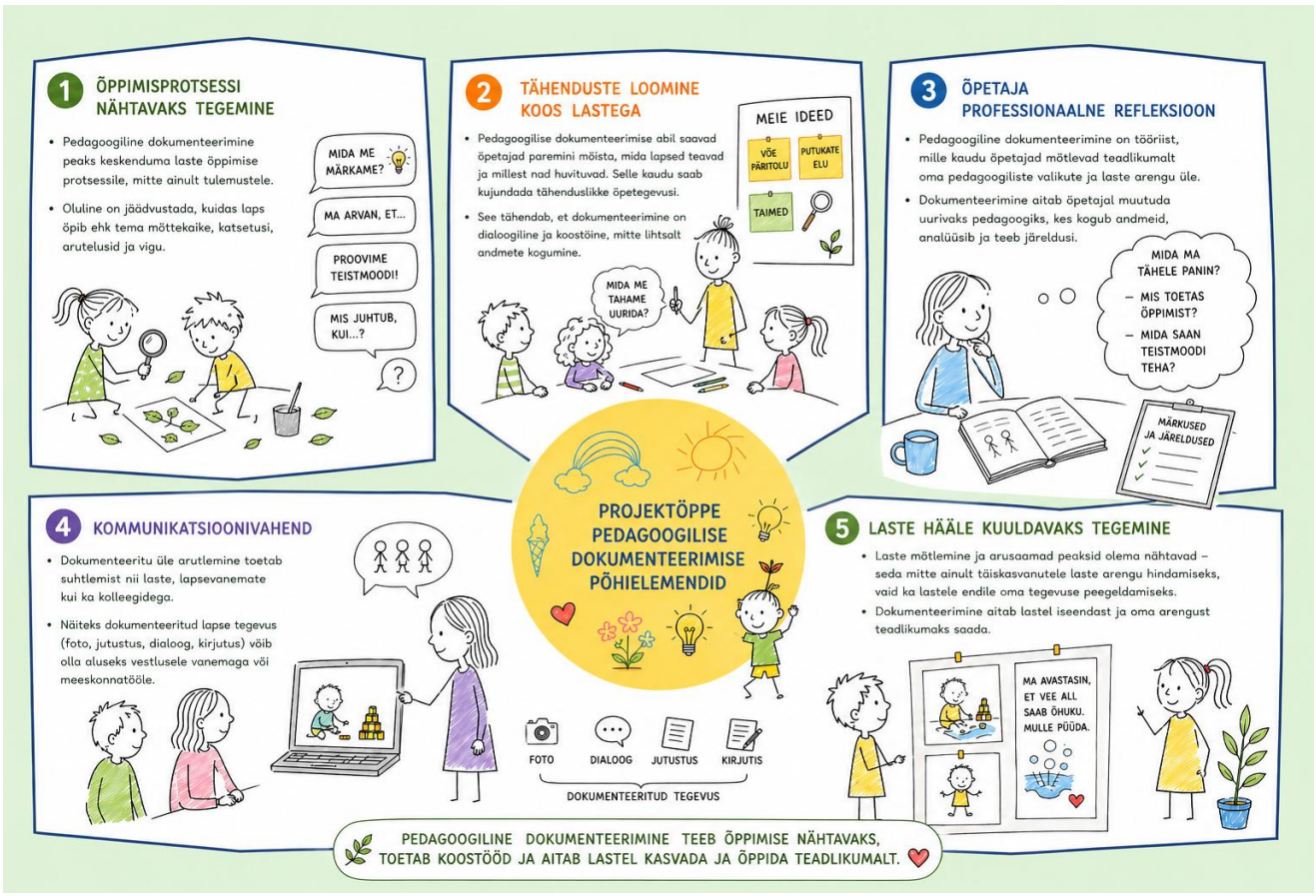
11. Õppekava täiendamise ja uuendamise kord

Õppekava on pidevalt uuendatav dokument, mida täiendatakse koostöös kogu lasteaia meeskonna ja lapsevanematega. Õppekava arendamisel lähtutakse laste huvidest ja arenguvajadustest, riiklikust õppekavast, arengusuundadest, õpetajate refleksioonist, tagasisidest, sisehindamise tulemustest ning kaasaegsetest õpikäsitustest. Õppekava

uuendamise eesmärk on toetada kvaliteetset, paindlikku ja lapsekeskset õppe- ja kasvatustegevust.

LISAD

LISA 1 **Projektõppe pedagoogilise dokumenteerimise põhielemendid**

LISA 2 **IAJK**

Lapse nimi:		
Sünniaeg:		
Kodune keel(ed):		
Kaardi avamise aeg:		
Lasteaia nimi:		
1. Üld- ja peenmotoorika, käelisus, füüsiline areng		
2. Eneseteenindus		
3. Silmaring ja huvid		
4. Mänguoskused		
5. Sotsiaalsed ja eneseregulatsiooni oskused		
Sa Suudad Seda metoodikale tuginedes	**Lapse tugevad küljed (oskused)**	**Arendamist vajavad küljed (soovitused)**
Korralikkus:		
Püsivus:		
Sõbralikkus:		
Emotsionaalne vastupidavus:		
Enesekindlus:		
6. Emotsionaalne seisund ja käitumine		

7. Suhtlemine		
8. Kognitiivsed oskused		
9. Õppevaldkondade oskused		
Valdkonnad	**Lapse tugevad küljed**	**Arendamist vajavad küljed**
Mina ja keskkond:		
Keel ja kõne:		
Matemaatika:		
Kunst:		
Muusika:		
Liikumine:		
10. Kõne uuringu tulemused (vajadusel täidab logopeed)		
Valdkonnad	**Lapse tugevad küljed**	**Arendamist vajavad küljed, soovitused**
Kõnesoov ja suhtlemine:		
Kõne mõistmine:		
Hääldus/sõnavara/lause:		
11. Seni rakendatud toetavad tegevused rühmas		
12. Lapse arengu toetamiseks kavandatavad tegevused kodus		
13. Planeeritavad/rakendatud tugiteenused, tugispetsialisti kokkuvõte		

14. Kokkuvõte ja ettepanekud lapse arengu toetamiseks

Kuupäev:	
Õpetajad:	
Lapsevanem:	

LISA 3 **Üldine tugi rühmas**

Lapse arengu toetamiseks rühma tingimustes rakendatakse üldist tuge. Kui laps vajab õpieesmärkide saavutamiseks rohkem tähelepanu, individuaalseid kohandusi või juhendamist, pakutakse lapsele lasteaias üldist tuge, mis toetab lapse arengut tavapärases rühmakontekstis. Vajadusel planeeritakse lisaks tugiteenust lapse arengu parimaks toetamiseks.

· Lapse arengu toetamisel osalevad kõik rühmameeskonna liikmed.

· Kattuva tööaja optimaalne rakendamine.

· Lapse tegevusi kohandatakse lähtuvalt lapse võimetest ja huvidest.

· Ruumide kohandamine – tegevus-, mängu-, rahunemispesade loomine, ruumi liigendamine.

· Tegevuste individuaalne juhendamine.

· Oskuste õpe - üks oskus korraga/alaoskuste määratlemine.

· Majapidamistoimingutes osalemine, eneseteenindusoskuste õppimine ja harjutamine.

· Tööülesannete etappideks jaotamine.

· Puhkamisvõimaluse loomine, tegevusega varem/hiljem liitumine (õppetegevus, riietumine, õueminek, söömine jne).

· Lapsel on võimalus eralduda (rahunemispesa/aktiivne liikumine).

· Lihtsustatud juhiste andmine.

· Erinevate meelte kaudu õppimine.

· Rühmarutiinide visualiseerimine (pildikaardid, päevakava, kokkulepped).

· Ühelt tegevuselt teisele üleminekuks antakse aega ja kasutatakse kokkulepitud märguandeid (taimer, rütmiplaksud, kindel märgusõna, liivakell).

· Hommikuringis on päeva tegevused lastega läbi arutletud.

· Lapsed on kaasatud otsustusprotsessi.

· Õppe-ja kasvatustegevus viiakse läbi väiksemates gruppides.

· Lapse sotsiaal-emotsionaalsete oskuste areng on toetatud - SSS metoodika kasutamine. Pingutuse, koostöö, püsivuse, korralikkuse, positiivsuse ja protsessis osalemise väärtustamine toetava tagasiside kaudu.

· Mängu- ja koostööoskuste harjutamine, julgustamine osalema paaris- või väikese grupi mängudes.

· Õpioskuste individuaalne harjutamine.

· Rahunemisvõtete õppimine ja harjutamine (calmy, vaikuseminutid, hingamine bilateraalne tegevus jne.

LISA 4 **Lapse arengu eeldatavad tulemused valdkonniti**

Lapse arengu eeldatavad tulemused valdkonniti leiad Alushariduse RÕK juhendmaterjalidest, lingilt:
https://projektid.edu.ee/spaces/HTMARJ/pages/279370394/2.+Lapse+arengu+hindamine+ning+%C3%BCldoskuste+ja+valdkondade+eeldatavad+tulemused+vanuseti